

Силабус курсу Право природокористування

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Освітня програма «Геодезія і землеустрій»

Рік навчання: IV, Семестр: VIII
Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП к.е.н., доцент Зигрій Ольга Володимирівна

Контактна інформація o.zyhrii@tneu.edu.ua

Опис дисципліни

Право природокористування – галузь права, що спрямована на підвищення рівня знань з природокористування, яка неможлива без оволодіння ним теоретичними та практичними знаннями з екологічного права. За умови постійного оновлення екологічного законодавства місце навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця полягає не лише у вивченні загальнонавчаних теоретичних еколого-правових постулатів і основних положень чинних нормативно-правових актів, а і у здійсненні наукового аналізу законодавства та практики його застосування. Взаємовідносини між людством і природою мають досить складний, внутрішньо суперечливий та нерозривно взаємозалежний характер, позитивність якого для обох сторін можлива тільки на основі узгодження законів розвитку суспільства і природи. В основі життя та існування людини і суспільства лежить користування природою. Спілкування людини з природою, постійно необхідне їй для забезпечення свого існування, і є в найзагальнішому розумінні слова природокористуванням. Тому історично і фактично природокористування становить фундамент суспільного життя, базові відносини у сфері взаємин суспільства та природи

Зміст дисципліни направлений на формування наступних **знань та умінь**:

- засвоїти та вільно оперувати спеціальною правовою термінологією у галузі екологічного права;
- знати основні положення актів земельного, екологічного й аграрного законодавства;
- знати практику застосування земельного, екологічного й аграрного законодавства.

Однорідність аудиторії не важлива.

Структура курсу

Години (лек. / пр.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 1	1. Право природокористування в правовій системі України. Джерела права.	Знання загальної характеристики права природокористування, його принципи та зміст, види природокористування, класифікація природокористування, поняття і класифікація джерел за юридичною силою, співвідношення права природокористування із суміжними галузями права.	Тести, питання
2 / 1	2. Правове забезпечення управління у галузі природокористування.	Знання поняття та сутність природних ресурсів класифікація природних ресурсів, принципи використання і роль природних ресурсів у суспільному розвитку.	Тести, питання
2 / 1	3. Право власності на природні ресурси	Знання особливості та форми права власності на природні ресурси, підстави для виникнення	Тести, питання

		відносин права власності на природні ресурси, суб'єкти та об'єкти права власності на природні ресурси.	
2 / 1	4. Право земле-, водо-, лісокористування та користування надрами.	Знання основних форм користування землею право постійного землекористування; право орендного землекористування; право концесійного землекористування, право водокористування, право користування лісами, надання надр у користування.	Тести, питання
2 / 1	5. Юридична відповідальність за порушення законодавства у праві природокористування.	Розуміння юридичної відповідальності за порушення у праві природокористування, поняття та склад правопорушення у законодавстві з екологічних правопорушення, види юрид. відп-сті за екологічні правопорушення, кримінальна відповідальність за екологічні злочини, адміністративна відповідальність за екологічні правопорушення, дисциплінарна відповідальність в екологічній сфері, цивільно-правова відповідальність за порушення екологічного законодавства	Тести, питання
2 / 1	6. Особливості правового режиму використання земель окремих категорій.	Знання правового режиму земель сільськогосподарського призначення, правовий режим земель у межах населених пунктів, правовий режим земель, що особливо охороняються, правовий режим земель лісгосподарського призначення, правовий режим земель водного фонду, правовий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.	Тести, питання
2 / 1	7. Порядок набуття, реалізації та припинення прав на землю.	Умови і порядок набуття прав на землю, виникнення та оформлення прав на землю, особливості цивільно-правового обігу земельних ділянок, підстави припинення прав на землю та вилучення земельних ділянок, розгляд спорів.	Тести, питання
2 / 1	8. Правова охорона та використання вод.	Води як об'єкт охорони та використання, правове регулювання використання й охорони вод, державне управління і контроль у сфері використання та охорони водних ресурсів, юридична відповідальність за порушення водного законодавства.	Тести, питання
4 / 2	9. Правова охорона атмосферного повітря.	Атмосферне повітря як об'єкт правової охорони, правове регулювання охорони атмосферного повітря, управління і контроль у галузі охорони атмосферного повітря, юридична відповідальність за порушення атмосферного охоронного законодавства.	Тести, питання
4 / 2	10. Правове регулювання використання, відтворення, захисту й охорони лісів	Поняття лісового фонду України та лісових ресурсів, лісовий кодекс України, особливості державного управління у сфері лісових відносин, функції та види управління в галузі використання лісів, загальний державний, спеціальний і громадський контроль за використанням лісів, право власності на ліс, підстави припинення права на спеціальне використання лісових ресурсів та земельних ділянок лісового фонду, відповідальність за порушення лісового законодавства: види, підстави і порядок притягнення.	РКР 1 год.

Літературні джерела

1. Конституція України від 26 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради – 1996 - № 30. – Ст. 141.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. (в ред. від 04.03.2015 р.) - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
3. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991.–№41.
4. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
5. Земельний Кодекс України від 25.10.2001 р. (в ред. від 06.09.2014 р.). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
6. Лісовий Кодекс України від 21.01.1994 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
7. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
8. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. (в ред. від 04.03.2015 р.) - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
9. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. (в ред. від 04.03.2015 р.) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
10. Кримінальний Кодекс України від 05.04.2001 р. (в ред. від 05.03.2015 р.) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 34. – Ст. 445.
12. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №41.
13. Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України. Затв. Указом Президента України від 13.04.2011 р. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
14. Про Міністерство аграрної політики та продовольства України: Положення. Затв. Указом Президента України від 23.04.2011 р. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
15. Про Державне агентство земельних ресурсів України: Положення. Затв. Указом Президента України від 08.04.2011 р. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
16. Про Державну екологічну інспекцію України: Положення. Затв. Указом Президента України від 13.04.2011 р. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
17. Про Державне агентство водних ресурсів України: Положення. Затв. Указом Президента України від 13.04.2011 р. (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 351/2013 від 27.06.2013). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
18. Про Державне агентство лісових ресурсів України: Положення. Затв. Указом Президента України від 13.04.2011 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
19. Про Міністерство аграрної політики України: Положення. Затв. Указом Президента України від 23.04.2011 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
20. Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля, затверджене наказом України від 27.02.2002 р. // Офіційний вісник України. – 2002. – С. 265.

21. Положення про громадських мисливських інспекторів, затверджене наказом України від 01.03.2002 р. // Офіційний вісник України. – 2002. – № 13. – С. 277.
22. Положення про громадських інспекторів рибоохорони, затверджене наказом України від 09.10.2002 р. // Офіційний вісник України. – 2002. – № 44. – С. 296.
23. Про меліорацію земель: Закон України від 14.01.2000 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
24. Про державний контроль за використанням і охороною земель: Закон України від 19.06.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – ст. 350.
25. Про об'єднання громадян: Закон України від 21.12.2000 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
26. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні: Закон України від 05.02.1993 р. (в редакції від 23.03.2000.) // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 27.
27. Про порядок надання екологічної інформації: Положення. Затв. Наказом Мінприроди від 18.12.2003 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
28. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
29. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 30. – Ст. 379.
30. Про охорону здоров'я. Основи законодавства України. // Голос України. – 1992. – 15 грудня.
31. Про екологічну експертизу: Закон України від 9 лютого 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 8.
32. Про екологічний аудит: Закон України від 24 червня 2004 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
33. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 21 червня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 50.
34. Про зону надзвичайної екологічної ситуації: Закон України від 13 липня 2000 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
35. Закон України „Про надзвичайний стан” від 26.06.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 37.
36. Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 13.
37. Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 18 січня 2001 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
38. Перелік видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку. Затверджено Постановою КМУ від 27.07.1995 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
39. Про природно-заповідний фонд: Закон України від 16 червня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 34.
40. Про виключну (морську) економічну зону: Закон України. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 21.
41. Про рослинний світ: Закон України від 9 квітня 1999 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
42. Про тваринний світ: Закон України від 13 грудня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 18.
43. ГОСТ 175105-80. Охрана природы. Термины и определения. – М. – 24 с.
44. Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки, схвалені постановою Верховної Ради України від 5 березня 1995 р. №88/98-ВР// Відомості Верховної Ради – 1996 - № 30. – Ст. 141.
45. Закон України «Про державну експертизу землепорядної документації» від 17.06.2004 № 1808-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 38 із змінами від 16.10.2012 року № 5462-VI / 5462-17.
46. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24 із змінами від 20.11.2012 року № 5498 VI/ 5498-17.
47. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999 № 586-XIV //

Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20 із змінами від 06.11.2012 року № 5477-VI.

48. Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» Відомості Верховної Ради України (ВВР) 11.02.2010 року № 1878 –VI, (в редакції від 01.01.2013 року).

49. Науково-практичний коментар до Земельного кодексу України: – Х.: ТОВ «Одісей», 2002. – 495 с.

50. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / За ред. В.М. Кравчука. – К.: Істина, 2007. – 632 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-9) – питання, тести	30
Модуль 2 (теми 1-11) – ректорська контрольна робота	40
Модуль 3 (теми 1-11) – КПІЗ	30

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом